

Ενότητα 6^η Η μουσική εξημερώνει

Μουσικήν [...] πᾶσι μὲν ἀνθρώποις
ὄφελος ἀσκεῖν,
Ἀρκάσι δὲ καὶ ἀναγκαῖον. [...]

Παρά μόνοις γάρ Ἀρκάσι
πρῶτον μὲν οἱ παιῖδες ἐκ νηπίων

ᾄδειν ἐθίζονται κατὰ νόμους

τούς ὕμνους καὶ παιᾶνας,
οἷς ἕκαστοι κατὰ τὰ πάτρια

τούς ἐπιχωρίους ἥρωας καὶ θεοῦς
ὑμνοῦσι·

μετὰ δὲ ταῦτα [...] πολλῇ φιλοτιμίᾳ
χορεύουσι

κατ' ἐνιαυτὸν τοῖς Διονυσιακοῖς
αὐληταῖς ἐν τοῖς θεάτροις [...]

Καὶ τῶν μὲν ἄλλων μαθημάτων
ἀρνηθῆναι τι μὴ γινώσκειν οὐδὲν
αἰσχρὸν ἡγοῦνται,
τὴν γε μὴν ᾠδὴν οὐτ' ἀρνηθῆναι
δύνανται

διὰ τὸ κατ' ἀνάγκην πάντας
μανθάνειν,

οὐθ' ὁμολογοῦντες ἀποτρίβεσθαι

διὰ τὸ τῶν αἰσchrῶν παρ' αὐτοῖς
νομίζεσθαι τοῦτο. [...]

Ταῦτά τέ μοι δοκοῦσιν οἱ πάλαι
παρειαγαγεῖν

οὐ τρυφῆς καὶ περιουσίας χάριν,

ἀλλὰ θεωροῦντες μὲν τὴν ἐκάστων
αὐτουργίαν

καὶ συλλήβδην

τό τῶν βίων ἐπίπονον καὶ σκληρόν,
θεωροῦντες δὲ τὴν τῶν ἠθῶν
αὐστηρίαν,

ἥτις αὐτοῖς παρέπεται

διὰ τὴν τοῦ περιέχοντος ψυχρότητα
καὶ στυγνότητα

τὴν κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς τόποις
ὑπάρχουσαν.

Εἶναι ωφέλεια για ὄλους τους ἀνθρώπους
να ἀσκούν τη μουσική

για τους Ἀρκάδες ὁμως εἶναι ἀναγκαῖο.
[...]

Γιατί μόνο στους Ἀρκάδες

πρῶτα πρῶτα τα παιδιά ἀπὸ τη νηπιακή
τους ηλικία

συνθίζονται να τραγουδοῦν σύμφωνα με
τους μουσικούς ρυθμούς

τους ὕμνους και τους παιᾶνες,

με τους οποιούς ο καθένας σύμφωνα με
τα πατροπαράδοτα

ὑμνεῖ τους τοπικούς ἥρωες και τους
θεοῦς·

μετὰ ἀπὸ αὐτά με μεγάλο συναγωνισμό
χορεύουν

κάθε χρόνο με τη συνοδεία των αὐλητῶν
του Διονύσου στα θεάτρα [...]

Και ἀπὸ τα ἄλλα μαθήματα

δε θεωροῦν καθόλου ντροπή να
παραδεχτοῦν ὅτι δε γνωρίζουν κάτι,

το τραγούδι ὁμως οὔτε μποροῦν να
ἀρνηθοῦν

επειδὴ υποχρεωτικά ὄλοι το μαθαίνουν,

οὔτε, αν το παραδεχτοῦν, μποροῦν να
ἀπαλλαγοῦν ἀπὸ αὐτό

επειδὴ αὐτό θεωρεῖται ντροπή στην
κοινωνία τους. [...]

Αὐτά μου φαίνεται ὅτι τα θέσπισαν οἱ
παλαιοί

ὄχι για να καλλιεργήσουν τη φιληδονία και
την ἐπίδειξη πλούτου,

ἀλλὰ επειδὴ παρατηροῦσαν το μόχθο του
καθενός

και με λίγα λόγια

την ἐπίπονη και σκληρή ζωή,

και επειδὴ ἐβλεπαν την ἀυστηρότητα των
ἠθῶν,

η οποία ἀκολουθεῖ αὐτοῦς

εξαιτίας του ψύχους και της τραχύτητας
του τόπου στον οποίο ζουν

και η οποία ὑπάρχει στο μεγαλύτερο
μέρος αὐτῶν των τόπων.

Γραμματική

1. Να συμπληρώσεις τους τύπους που λείπουν στον παρακάτω πίνακα:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ	ΜΕΤΟΧΗ
ἔβαλον					
ἔμαθες					
ἔλαβε					
ἔφύγομεν					
ἤγάγετε					
ἔπιθον					

2. Να βρεις σε ποιο ρήμα ανήκει κάθε ρηματικός τύπος β' αορίστου:

ἦσθοντο →	παράβαλε →	ἀγαγών →
ἔπεσε →	τυχεῖν →	πάθε →
λαβέ →	μαθόντων →	πυθόμενοι →
ἀμάρτοι →	εὐρεῖν →	πιθέσθαι →
ἰδόντας →	παθόντες →	εὐροιμι →

3. Να συμπληρωθεί ο πίνακας:

ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ	ΜΕΤΟΧΗ
ἔβαλόμην					
ἔτράπου					
ἔγένετο					
ἔπιθόμεθα					
ἔπύθεσθε					
ἦσθοντο					

4. Να συμπληρώσεις τον πίνακα:

ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	ΑΟΡΙΣΤΟΣ Β'
τυγχάνω	ἐτύγχανον	ἔτυχον
λαμβάνουσι		
	ἐμάνθανε	
ἄγεις		

ἀμαρτάνετε		
		ἐπάθομεν
τρέπομαι		
	ἐγίγνου	
γίννεσθαι		
		παθών
		ἀμαρτόντες
πίπτειν		

Απαντήσεις στις ερωτήσεις κατανόησης του σχολικού βιβλίου

1. Ποιες συνήθειες των Αρκάδων αποδεικνύουν κατά τον Πολύβιο τη στενή σχέση τους με τη μουσική και με το τραγούδι;

- Τα παιδιά από νηπιακή ηλικία τραγουδούν ύμνους και παιάνες σύμφωνα με τους μουσικούς ρυθμούς.
- Συμμετέχουν σε κυκλικούς χορούς και κάθε χρόνο στα θέατρα ψάλλουν άσμα προς τιμήν του θεού με τη συνοδεία των αυλητών του Διονύσου.
- Το τραγούδι συμπεριλαμβάνεται στα υποχρεωτικά μαθήματα των παιδιών τους
- Θεωρούν ντροπή να σταματήσουν να τραγουδούν.

2. Τι ήθελαν να πετύχουν οι Αρκάδες καθιερώνοντας την καλλιέργεια της μουσικής και του τραγουδιού;

- Απαλλαγή από τον καθημερινό μόχθο
- Εξευγένιση των ηθών μέσα στο σε αυτό το σκληρό περιβάλλον που ζούσαν
- Η μουσική απαλύνει τη ζωή τους
- Απομάκρυνση από τη σκληρότητα του βίου τους

3. Ο Πολύβιος αναγνωρίζει στο κείμενο στενή σχέση ανάμεσα στη γεωγραφική θέση και το κλίμα ενός τόπου και στις συνήθειες των κατοίκων του. Πώς επηρεάζει τη σχέση αυτή ο σύγχρονος τεχνικός πολιτισμός;

Όπως ξέρουμε από τη γεωγραφία το κλίμα επηρεάζει σημαντικά τόσο τα χαρακτηριστικά, τις συνήθειες και τον τρόπο ζωής των ανθρώπων μιας περιοχής. Στην εποχή μας ο τεχνικός πολιτισμός περιορίζει την επίδραση του φυσικού περιβάλλοντος στην ανθρώπινη ζωή με τη διατροφή, την ενδυμασία, το κλίμα. Η επανάσταση της τεχνολογίας άλλαξε τα δεδομένα στη σχέση ανθρώπου-φύσης. Σε καμιά περίπτωση όμως η ανθρώπινη ζωή δεν μπορεί να νοηθεί ανεξάρτητα από το φυσικό περιβάλλον. Πολλές διατροφικές συνήθειες ενός λαού σχετίζονται με τα προϊόντα που παράγονται στη συγκεκριμένη χώρα τα οποία ευδοκιμούν λόγω κλίματος π.χ. η μεσογειακή κουζίνα διαφέρει από την κουζίνα των βόρειων λαών και των ψυχρών κλιμάτων.